

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Sveta brata Ciril in Metod. 5. julija 1903.

Dva bisera sta verni majki
blestela s svitom solnčnjajsim,
a morala jih je pustiti,
pustiti z jokom tožnoglasnim.

ln pri slovesu eno samo
prosila prošnjo je poslednjo:
Oj, bisera, sinova moja,
ostavljata mi zemljo dedno!
ln pot se vama vije daleč,
da bosta tujim srcem sama
prižgala žarek tiste vere,
ki sem ga jaz netila vama.
A ena prošnja, draga moja
sinova, Ciril in Metode,
poslednja materina prošnja
gotovo vama sveta bode:
Oj, komur prej se izmed vaju
življenja solnce bo stemnilo,
naj drugi v melki rodni zemlji
izkoplje tilo mu gomilo!...

Dva bisera sta odblestela,
odšla od majke dva sinova:
pred njima plamen žive vere,
za njima rosa blagoslova.

Ko prvi sin je smrt zasnanjal,
domača ni ga prst odela;
ko drugi sin je mir zasnival,
pa tuja ga je prst objela.

Nikar ne toži, mati mila,
po biserih — po dveh sinovih
nikar ne toži — dasitudi
ne spita v rodni dveh grobovih.
Za tvoja velika sinova
premajlna sta le dva grobova.
Karkoli bije src slovanskih,
grobov je njima izkopanih
in toliko je na grobovih
ljubečih jima lučie vžganih.

Cirilov.

**Sveti Peter Forerij (Fourier)
in škof rezenški Mihael Wittmann,
vstanovnika kongregacije ubogih
šolskih sester „de Notre Dame“.**

Predgovor.

Spis, katerega tukaj priobčujem, opisuje sveta življenje in blaženo smrt ustanovnikov kongregacije ubogih šolskih sester „de Notre Dame“, sv. Petra Forerija in pobožnega, v duhu svetosti umrlega rezenškega (regensburškega) škofa Mihaela Wittmanna; ob enem pa predstavlja tudi častitim bralcem kongregacijo, katero sta vstanovila ta dva sveta moža.

Slika teh mož je le v tesnem okviru načrtana; ako bi se hotelo njuno življenje in delovanje natanko in dostojno opisati, zadostovala bi temu komaj debela knjiga.

Pa nadejam se, da bodo tudi kratka životopisa Slovenci brali z zanimanjem, in da si bodo podobo svetih mož globoko vtisnili v srce ter se trudili posnemati svetnika v življenju.

Vsebinsko knjižice sem zajel iz raznih virov ter sem porabil pri opisovanju sledeče knjige:

1. *Leben des h. Peter Fourier von Ludwig Held. Strassburg 1897.*

2. *Schilderungen und Züge aus dem Leben des seligen Bischofs Michael Wittmann. München 1889.*

3. *Predigt zum Jubiläum des 50jährigen Bestandes des Mutterhauses der armen Schulschwestern d. N. D. Am 16. Oktober 1893, gehalten von dr. Georg Grundlach. München 1893.*

4. *Razni letniki (Schematizmi) ubogih šolskih sester „de Notre Dame“. Monakovo.*

Prejel sem tudi nekaj podatkov iz kronike častitih sester trnovskih in dunajskih, katerim se tukaj na njih prijaznosti iskreno zahvaljujem.

O da bi sveta moža v nebesih prosila tudi za naš slovenski narod, da ostane vedno zvest Bogu, vdan sveti cerkvi

in hvaležen redovnicam, katere delujejo in se žrtvujejo njemu v časni in večni blagor.
I. Bilc.

VI. nedelja po binkošti.

In je vzel teh sedem kruhov in se zahvalil ter je razlomil in dal svojim učencem, da bi je položili pred-nje (Marka 8.)

Med Gospodnjimi čudeži, o katerih nam pripoveda sv. evangelij, ste tudi dvoje kruhovi pomnožitvi. Sv. evangelij, ki popisuje, kako jih je bilo nasičenih pet tisoč, se bere 4. nedeljo v postu; o nasičevanju štirih tisoč pa današnja nedeljo.

In res da ga ni skoraj pripravnejšega časa branju tega sv. evangelija nego je uprav sedanji: saj vidimo te dni podobno pomnožitev kruha, če se ozremo namreč na naša polja, ki rumené zlatega klasja. To je božji čudež, učinjen po njemu edinemu podložnih naravnih močeh.

Zato ga ni z lepa časa, da bi nas bolj zamogel vnemati hvaležnosti do Boga, nego je to sedanji čas bližajoče se žetve.

Radi tega premislimo danes prvič: kako nam je dolžnot hvaležnim biti Bogu, ki nam deli toliko dobrot in drugič se poučimo: Kako bodimo Bogu hvaležni.

*

1. Naša dolžnost je hvaležnim biti Bogu.

O perzijskem kralju Dariju se pripoveduje, kako bitko da je žaloval, ker ni mogel več povrniti požirka mrzle vode, ki mu jo je bil umirajočemu donesel macedonski vojak.

Kakošne visoke veljave je, dragi, hvaležnost morala biti kralju Dariju. In to po pravici: ker kakor čednost hvaležnosti lepša človeka, tako ogrduje samega sebe ta, ki hvaležnosti ne pozna. Zato čutimo mi vse-sploš hvaležnosti dolžnost tako globoko, da tirjamo celo od brezumnih živali, naj dam bodo hvaležne za to, kar smo jim bili storili kedaj dobrega.

Vprašam: Kdo pa je hvaležen? Odgovor: Hvaležnega imenujemo sploh tistega, ki spozna prejeta dobroto, vestno z njo sodeluje ter si prizadeva jo povrniti.

A največi naš dobrotnik je Bog in te dobrote, ki nam jih on deli, moramo brez-pogojno spoznati. — Bog pokliče nas vse v življenje; on nas varuje, ko odraščamo; on nam okrepljuje dušo in telo. Vse prednosti, ki je imata naša duša in naše telo — vse je dar njegove dobrotne roke. Zato naj nam bo sveta beseda, ki jo je govoril kedaj Bog Izraelcem; pisana je tudi nam in človeštvu za vse čase. Glasi se pa: „Da bi se kje njihovi sovražniki ne prevzeli in ne rekli: Naša vzvišena roka, ne pa Gospod je vse to storila.“ (V. Moz. 32, 27.)

Ne naša skrb, nego božja previdnost nam določuje v našem življenju. Vse naše bivanje tu na svetu: naš začetek in naš konec je v božjih rokah nič mi — a vse Bog stori.

A vtegnil bi kedo venderle še vprašati: Morebiti Bog, ki je tako vzvišen nad vse nas, ne opazi hvaležnosti revnih zemeljskih otrok? Temu je odgovoriti, da Bog celo tirja našo zahvalnost. „Ali jih ni bilo 10 očiščenih?“ vpraša Krist, ko se vrne le eden njih ter mu le eden izreka zahvalo. (Luk. 17.)

V današnjem sv. evangeliju nam je pa lep izgled hvaležnosti Jezus sam. Ker, preden razlomi sedem kruhov in je da učencem, dvigne svoje oko gori do nebeškega si Očeta ter se mu zahvali.

Več nego razvidno nam torej mora sedaj biti, da nam je za vsako prejeta dobroto zahvaliti se Bogu.

2. Kako naj pa hvaležni bomo Bogu?

Omenjeno je bilo, da hvaležen je tisti, ki spozna prejeta dobroto, vestno z njo sodeluje ter si prizadeva jo povrniti.

Prave povrnitve Bogu napram se vé da v nas ljudeh ni — ker česa bi mi Bogu dati hoteli, da bi ne bilo že njegovo? — Povrnemo Bogu le tem načinom, da vestno sodelujemo s tem, kar nam on podeli. In to sodelovanje je naša dolžnost.

Tako hvaležnost do Boga — da sodelujemo z njim — nam sv. pismo na prav

veliko mestih veli. Znana vam je n. pr. krasna prilika o petih, dveh ter ob enem talentu. Znan tudi te prilike pomen. — Bogati mož namreč, ki deli te talente, je Bog sam; hlapci, ki je prejmljejo, smo vsi mi. Talenti pa so vsakovrstni darovi, s kojimi nas obsipa božja milost. Vsak izmed nas je prejel teh darov od Boga: nekateri res da več in nekateri manj; a prazen ni odšel nikdo — vsak nas mora hvaliti božjo usmiljenost. — Če imaš torej, dragi, 5 talentov v dar od Boga, pridobiti si moraš ž njimi novih 5; če 2 — potem 2; če le samo 1, donesti moraš svojemu dobrotnemu Stvarniku s tem ednim še novi eden.

Iz življenja izveličanega Alberta se nam pripoveduje, kako je hotel nekoč po noči ubežati iz samostana, kjer je bil hodil v šolo. Bil je namreč učenec Albert tako trde glave, da se ni mogel naučiti celo ničesa. A pod zidom, čez koji naj spleza, poklekne še in prav milo prosi: naj ga varujeta in spremljata Bog in sv. Devica. — Kar se mu prikaže Mati božja. Tolaži ga in mu velevala: naj le ostane v samostanski učilni, ker — če bo le priden in ponižen kakor do sedaj, govorili bodo o njegovi učenosti kedaj še po vsem svetu. — Da pa spozna, kako je vse kar imamo, le dar božji, zapusti ga velika luč njegovega uma nekoliko časa pred smrtjo. Toliko legenda o Albertu in sv. Devici. — Albert na to ostane v samostanu in res da so se kmalu jeli čuditi njegovi učenosti po vsem svetu imenovaje ga Alberta Velikega. A učeni Albert se ni hotel prevzemati; le vedno še bolj je bil Bogu za vse prejeta hvaležen in ostal je ponižen. — In ko mu je bila prav po napovedbi sv. Device kar na enkrat otemnela žarna luč njegovega duha — spomnil se je Marijine prorokbe; odložil vse svoje dosedanje opravke ter se neprestano pripravljaj na blaženo smrt.

Kaj nam hoče koristiti, dragi, ta nam vsem tako primerna črtica iz življenja velikega Alberta? — V tem naj nam koristi, da nas prav v živo spominja naše dolžnosti do Boga: srčne hvaležnosti namreč.

* * *

To moramo vedeti, da vse kar imamo, je božji dar in da se nam je za vse to v ponižnosti zahvaljevati Bogu. — In kako naj bomo hvaležni? Tako, da hočemo zvesto rabiti božje darove, svoje talente. Zvesto hočemo porabiti svoje dušne a istotako tudi svoje telesne darove. Vse, kar nam te dni božja dobrota odloči na srečno zasejanih, ter srečno požetih naših njivah in na naših pašnikih — vse to hočemo uživati s hvaležnim pogledom do Vsedobrotnika nad zvezdami. Amen.

Ivan Anton Knecht, cesarski tajnik.

Dne 26. oktobra l. 1899. je bila v Braunschauen-u, v škofiji Paderborn na Nemškem posvečena župna cerkev. Ker je pa Ivan Knecht kot skrivni tajnik cesarja Josipa temelj položil tej župi, naj tu najprvo sledi njega životopis, ki je jako zanimiv in vzgleden za vse, zlasti pa za moško mladino.

Meseca julija l. 1758., za dobe 7letne vojske, je mladenič Knecht 17 let star zapustil očetov dom brez vednosti starišev. V mraku je vstal, se napravil, hitro se oblekel, odmaknil zapah od vrat, tiho stopal po prstih, ozerl se še na okno očetovo, če še spi, ali ne. Potem je krenil okoli vogla hiše na ulico in hitel iz vasi, dokler ni došel na Hesensko. Nekateri kosci so mu klicali: „Ivan Anton, ali greš v Bathenberg po zdravnika, ker tako hitiš? Kdo je bolan v vaši hiši?“ Temu klicu se pač ni odzval, pešpotnikov se je izogibal. V Bathenbergu ni vprašal po zdravniku, v gostilno ni krenil, ker so ondi morda očeta poznali, in še le, ko so ga začele noge peči, se je vsedel na kamen, ter si upal pogledati nazaj, od koder je prišel. Tedaj je govoril sam ob sebi: „Doma oče vstaja in se čudi, ko me nikjer ne najde. Pa sin je ušel, ter se ne vrne. Poslovil se je od latinskih knjig, do katerih sta ga oče in župnik priganjala s palico. A palica ostane v kotu in njenih udarcev ne bom več čutil.“ Tedaj se prime za ramena: morda so ga serbela višnjava stremena. Vtisnila mu jih je očetova palica prejšnji večer. Nadaljeval je: „Jaz naj bi postal duhovnik ter naj zopet pohajam gimnazij, iz katerega sem bil ušel; tega ne morem. In oče je žugal, da me pretepe vsako jutro in večer. In to toliko

časa, dokler ne vpognem svoje glave ter pritrdim in se vdam. V drugih rečeh sem se pokoril očetu. V tej reči pa ne, tega pač ne morem, ne morem izvoliti stanu zoper svojo voljo. Svet je velik, in ima še prostora za moje delovanje; morda tudi mene čaka sreča.“

Ob tem odpre žepnik, šteje, in vidi, da more izhajati le par dni. Trpko mu je pri srcu, Doma je bil sicer tepen, a imel je jesti. Vsaka gostilna mu je le v muko. Želodec se oglaša, a denarja je pičlo. Popoldne so mu hotele odpo-vedati noge; torej pri bližnji gostilni postoji, stopi noter. A za četrto ure pozneje stopi vun, bolešno se nazaj ozre na ono hišo; kajti le na pol se je nasitil, na pol mu je olajšan tudi žep. Zdaj se bliža večer. Kako bi plačal v Mariboru prenočišče? Tu je mislil najti srečo. Trpko pogleda na hiše in stolpe, ozre se okoli sebe in zleze v kup rženih snopov. Slabo spi, vsako četrto ure ga strašijo zmedene sanje o zapuščeni domačiji. In ko se v jutro zbudi glavobolan ter premišljuje, kje da se nahaja, glej strašnega prizora: s ceste pride v mraku človek velikan, ki koraka čez polje proti njemu, a slednjič odide. Strah je bil prestan. Ko dan napoči, vstane naš Anton ter stegne razbite ude in zdeha. Dalje stopa. Tu vidi ženjice pri jedi. Usmilijo se ga in mu dovolijo, da sme z njimi jesti. Kdo je bil bolj vesel, nego naš popotnik? Okrepčan se napoti v mesto. Tja pride in gleda strmeč visoke hiše, ponosni grad in v nebo kipečo cerkev sv. Elizabete. V cerkev stopi, tu moli med mašo prav pobožno in prisrčno do Boga, naj mu bode on varuh in voditelj na zmedenih in opasnih potih tega sveta in življenja. Potem koraka po ulicah, oglasi se v tej in oni hiši ter se ponudi v službo, češ, da zna dobro računati in dobro pisati. — A nikjer niso trebali tacega uslužbenca, ali pa so ga uprav poprej vzeli v službo. Take korbice je torej pobiral po hišah. V gostilno gre in izda zadnji drobiž za kosilce. Nevoljen jo pobere iz mesta ter zopet prenoči v kupu rženega snopovja. Drugo jutro jo vkrene proti Frankobrodu na Menu, pa ne po veliki cesti, kjer gostilničarji le za drage denarje kaj dajo za prigrizniti. Mahne jo po polju in skozi gozde, kjer morda dobi od kakega kmeta ali pa od črednika ali drvarja kak grizljaj kruha. Tudi po borovnicah sega, in če dobi prenočišče v kaki šupi ali pa ogljarski koči, zahvaljuje se srčno Bogu in dobrim ljudem. Tako

po mnogem trudu in pomanjkanju dojde v Frankobrod.

Bojazljivo stopi v mesto. Kakor izgubljen je bil sredi vrveče množice. Bojazljiv nagovori kakega človeka bolje oblečenega, če potrebuje pisarja, a vgodno ne odgovori nikdo. V tej in oni hiši popraša ter omenja svojega računstva in lepe pisave, — pa računati je znal tedaj v Frankobrodu kristijan in žid in pisava tudi ni bila več srednjeveška skrivnost. Kratek „ne“ ali pa lepše rečeno „žal mi je“, je bil odgovor na njegovo ponižno ponudbo. Tje in sem dirja od enega konca mesta do drugega, misleč, da vsak bere na njegovem obrazu njegovo bedo in silo. A nihče se nanj niti ne ozre, niti ne zanj zmeni. Ivan Anton se ponudi tudi za še nižje službe — pa zaman. Obup se ga hoče polastiti. Zmedene misli mu rojijo po glavi, brez namere stopa po cesti in pride na most, ne vedoč, kaj tu išče in hoče.

Nasloni se na držaj ter gleda, glavo oprto na obe roki, na valove reke in zmedene misli mu rojijo po glavi. Vidi se zapuščenega v tujini, varanega v nadi na prihodnost, katero si je bil predstavljal tako slikovito. Gradovi, ki si jih je zidal v oblakih, so ginjevali v daljnem ozračju; pred oči mu stopi očetnjava, ki se mu dozdeva kakor izgubljeni raj. Vkljub latinski slovnici in očetovi palici se mu vender le zdeha po domovini, kjer ga je vsak otrok poznal in se zanj zmenil. — To ve, da mu ni mogoče vrniti se v očetovo hišo — v izgubljeni raj, kjer mu biva trdosrčni oče. — Tu stoji in ne zmeni se za ropot vozov in ne za vrvenje ljudstva, ne zmeni se za svet, svet pa tudi ne zanj. — Več ur že biva tu zamišljen: Kar čuti vdarec na ramo. Strese se vstrašen, ter se ozre. „Tovariš, kaj pa misliš?“ nagovori ga čvrst, prijazen človek, kterega še nikdar ni videl. „Se li hočeš vtopiti? Že tretjič grem čez most, in vedno tu stojiš in premišljuješ. Kaj je s teboj?“

„Sam ne vem“, odgovori Ivan Anton, „sem pač nesrečen človek in si ne morem pomagati.“

„Kdo pa si ti, kako se pišeš, kje si doma?“ zavrne ga prišlec.

„Jaz sem Ivan Anton Knecht, sin kmeta iz Braunshausen-a.“

„Kje pa je to gnjezdo, Braunshausen? Vse svoje žive dni nisem ničesa slišal o njem.“

„Mala vas je v kolonijski deželi, blizu Hesenske.“

„Čemu pa prihajaš v Frankobrod?“

V veliki zadregi odgovarja Ivan Anton: „Svojemu očetu sem ušel!“

„Mladenič, ne zameri mi, tega ne bi bil smel storiti. Zato se ne smeš pritožiti, ako se ti zdaj slabo godi. A zakaj si pobegnil svojemu očetu?“

„Oče me je hotel siliti, da naj postanem duhoven, — tega pa ne storim.“

„Tedaj duhoven naj bi postal, pa nisi hotel,“ vzklikne reformirani Frankobrodec ter se nasmehne. „Pri vas ste katoličani, pač težko je pri vas človeku postati duhovnik, če nima v to veselja in poklica. Ali si pa sicer pošten?“*

„Mislim da, še nikdar nisem ničesar zakrivil,“ odgovori mladenič.

„Verujem ti, — tvoja rudeča lica in bistre oči svedočijo o tem. Pa ali tudi česa umeš? znaš li brati in pisati?“

Ivan Anton oči pobesi in zavrne: „Naš učitelj je vedno rekel, da sem bil glede pisanja in računstva prvi v šoli, in da on, dokler je učitelj, še ni nikdar videl lepše pisave.“

„To je že nekaj, pojdi z menoj, pa se boš dal meni nekoliko izprašati.“

Poln sladkega upa koraka naš Ivan poleg vljudnega gospoda, vesel je bil, ker je našel v tujini človeka, ki se zanj zanima in zmeni. Na vsa daljna vprašanja, ktere je stavil ta gospod, odgovarjal je naš Ivan tako ljubeznjivo, priprosto in toli jasno, da je mestjan bil ves oveseljen. Ko sta prišla do velike hiše ter stopila vanjo, vpraša mestjan Ivana: „Si li tudi lačen?“ „Kaj pa da“, odgovori Ivan tako sramežljivo, da se je v srce smilil mestjanu. Hitro prineso jedi in pijače na migljej gospodarja, ki se vidno raduje nad tekom mladeniča. Ko je vesel izjavil, da je nasičen, pomoli mu mestjan lepo pisan, pozneje pa tudi slabo pisan list, naj to prebere. Mladenič je gladko in donečim glasom to prebral. „Izračunaj mi to postojanko!“ Mladeniču je bilo to lahkota. „Vzemi papir, pero in črnilo ter piši, kar ti bom narekoval.“ Ivan to stori ter vroči gospodu lepo popisan papir, ki ga ta presenečen ogleduje. Nobene pravopisne napake ni notri bilo.

* Mladeniču ni zameriti, ker je pobegnil od doma. Sila ni nikjer dobra, zlasti ne ob izvolitvi stanu. Napačno ravna jo kmetiški stariši, ki sinove silijo v duhovski stan; pa tudi gosposki stariši greše, ki odvrtačujejo sinove, če hrepene po tem stanu.

„Mladenič, to ti moram priznati — ti že nekaj znaš, tudi sicer si mi po vseči. Hočeš li pri meni ostati?“

„Da, da, rad prav rad, hitro odvrne Ivan še preden je, kakošna bode ta služba.“

„Dobro, hočem ti razložiti, kakošno opravilo ti bode. Glej, jaz imam obširen spedijski promet, tu moraš točno navzoč biti pri nakladanju in izlaganju blaga, vožnje listke napraviti in vsprejeti, vse zabeležiti ter vse ob uri oddati v pisarni. Če bo treba sem ter tja česa poprijeti pri težkem zaboju, ne boš se sramoval, ne obotavljal. Zato dobiš stanovanje in hrano in često kak goldinar darila; in ako bodeš priden in zvest, prejmeš redno plačo. Si li s tem zadovoljen?“

„Da, da, prav zadovoljen,“ odgovori naš mladenič. Sledečo noč je spal v mehki postelji, pač veliko bolje, kakor prejšnje noči v rženih kupih in po svislih; drugo jutro pa je bil ob uri na dvorišču. Tu se je hitro privadil, pazil je na vsako stvar, izvršil je vsako reč prav natančno. Vozni listi so bili lepo pisani, da bi bili lahko kakor predpisi lepopisja v šoli. Tudi je često pomagal pri težkem dviganju zabojev, vrhutega bil je poslušen in vljuden do vsakega, da so rekli hlapci in vozniki: „Veselje je občeovati z mladim, prijaznim in natančnim pisarjem.“

Gospod je opazoval njegovo delovanje ter lep razvoj svoje obrti in rekel: „Iz tega mladeniča bode še nekaj.“

Devet mesecev je bil že v službi, pa še ni nič slišal o domačiji, tudi ni še nič pisal domu. O veliki noči pa je bil v Frankobrodu veliki semenj in bilo je veliko posla. Tu zagleda Ivan med vozniki znan obraz, bil je to kupec s svinjskimi plečeti in gnjati doma iz Hallenberga blizu Ivanovega domovja. Ivan ga vpraša: „Kako jim je v Knechtovi hiši v Braunshausenu?“

(Dalje prihodnjič.)

Župnik A. Kummer.

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja

(Dalje.)

VII.

Drugi dan se je mudil Valerij večinoma v „viridariju“ (na vrtu). Nikakor mu ni šlo v glavo, kar je bil doživel prošlo noč tam, koder ga je

bil vodil prijatelj Julij. Nikdar ni mislil niti v sanjah, da bi zašel kedaj v družbo onih ljudij, katere so proglasili za neprijatelje cesarja in rimske države. Sam sebi ni verjel, kar je videl in čul. Njemu poganu je bilo še vedno neverjetno, so li ti ljudje govorili istino? On je nekako dvomil o vsem tem. Ni si dal dopovedati, da bi bili kje na svetu ljudje, ki bi tako ljubili svoje bližnje, kakor sami sebe. On sam, dasi je bil pošten, obziren in usmiljenega srca, vendar ne bi mogel ljubiti onega, ki bi ga preganjal. Luciju Metelu, ki mu je bil prijatelj in rojak in ki se je prej vsak dan družil z njim, ni bil več naklonjen in ga ni ljubil, odkar so praznovali Liberalije. To pa zaradi one okrutnosti, ki jo je stresel na starega Karona. On je spoznaval, da Lucij ni njemu samemu storil zla in krivice, nego le njegovemu sužnju, ali vendar je gojil do njega neko nevoljo in mržnjo. A kaj bi bilo šele, ko bi bil njemu samemu učinil krivico? Kakšna čutila bi se ondaj porajala v njegovi duši? Čutila zaničevanja in največje mržnje, kajpada! On bi vpotrebil vsa mogoča sredstva, da bi se maščeval nad tem človekom in da bi mu vrnil, kar mu je hudega storil; nikakor pa bi ne prosil zanj bogov, še manj pa, da bi ga ljubil. Tako bi se ne mogel zatajiti . . .

Ali čim dalje je premišljeval o minuli noči, tem bolj se mu je jasnilo, da je istina vse to, kar je videl, in čul med kristijani, ne pa morda puste sanje . . . On je prav dobro čul, kako je rekel neki kristijan: „Ubili so mi ženo in sina, ali jaz jih zato ne preklinjam, nego vsak dan molim za tiste, ki so mi vzeli za Bogom najdražje . . .“ In drugi je dejal: „Ugrabili so mi hišo in zemljišče in mi dali beraško palico v roke, ali jaz prenašam vse potrpežljivo, ker me Gospod tako uči . . .“ Tolika ljubezen do neprijateljev je res nekaj čudovitega, to je uganka. Da bi se mogel kdo tako premagati in ponižati, to je neumevno in brezprimerno. Tega on še ni čul niti doživel! Kaj takega še nikdar ni opazoval v vsakdanjem življenju in v okolnostih, ki se mu je bilo gibati v njih. Tolike ljubezni ni našel v srcih Rimljanov. Zakaj ako bi ona kraljevala v rimskih srcih, ne bilo bi že izdavná sramotne sužnosti, nego bi zavladala svoboda in medsebojna ljubezen, ki bi bila temelj pravega iskrenega življenja. Sedaj je spoznal, kako kristijani, ti preprosti ljudje, visoko stoje nad uglednim

rimskim svetom. On je želel, da bi ta ljubezen do bližnjega prodrla v vsa kruta rimska srca, ki bi se tako prerodila na novo življenje in se dvignila iz tala na višjo stopinjo... Valerij je moral tudi priznati, da ima nuk, ki ga spoznavajo kristijani, neko posebno moč na človeška srca. Kdor se ravna po njem, občuti neki poseben čar in zadovoljnost. On se je samo nekaj ur mudil med njimi, a vse je nanj delovalo z nekim čudovitim čarom in v srcu je občutil tako zadovoljnost in mir, kakršnega še nikdar ne v svojem življenju... Vzvišene besede onega starega duhovnika, spremljane s tistim blagim pogledom, ki se zrcali v njem mir in dušna pravičnost, ostavile so v njegovi mladostni duši neizbrisen znak... In oni ginljivi prizor, ko je njegov najljubši in najzvestejši prijatelj Julij vzkliknil: „Tudi jaz verujem v enega Boga, ki je vstvaril nebo in zemljo!...“ Ta prizor ga je pretresel v dno duše. Bil je to trenutek, kakršnega še ni doživel... To mora biti delo nekega vzvišenega in nevidnega bitja, to je čudo, ki pretresa človeška srca in vliva vanje svet strah!...

Po dolgem premišljevanju je dospel naposled do zaključka, da je krščanska vera prava in da je nauk Kristov vzvišen in svet, da je to nauk, ki mora premagati sramotno in trhlo poganstvo in zavladati po vsem svetu kljub vsem preganjanjem in vsem mogočnim neprijateljem. Zakaj ko bi ta nauk ne bil delo pravega Boga, odkod bi oni številni verniki imeli v sebi toliko jakosti, moči in samozatajevanja?... Prav istinitost te vere daje njihovim srcem moč, da ne opešajo v težkih dneh izkušnje in preganjanja...

Valerij je živo želel, da se čim preje temeljito seznani s tem naukom pesnice in ljubezni, da se more tudi on ravnati po njem. Njegov prijatelj se je že oklenil tega nauka. Tudi on ga želi sprejeti, ker ga je nagibala na to njegova notranjost, njegova duša, težeča za lucjo in resnico, ki je ni mogel najti v poganstvu.

Ko je premišljeval o tem, pristopi k njemu sestra Cecilija in mu položi nežno ročico na rame...

„Brate, ti si danes nekako zelo zamišljen? Takega te še nisem videla.“

„Razmišljan o istini in ljubezni“, odvrne Valerij.

„O istini in ljubezni?“ ponavlja sestra čude se. „Ne razumem te...“

„Da, jaz iščem, česar nimamo Rimljani in česar nam ne morejo dati naši bogovi!...“

„Istino torej iščeš in ljubezen? Zastonj se mučiš, brate, tega ne najdeš!...“

„Motiš se, Cecilija! Jaz ti pravim, da najdem tudi to...“

„Misliš? A kje?“

„V nauku onih, ki ljubijo svoje neprijatelje in preganjalce...“

„O tem nauku še nisem čula. To so morda kaki veliki modrijani?“

„To niso nobeni modrijani, nego preprosti ljudje.“

„A kje so ti?“

To so kristijani, ki verujejo v enega samega Boga!“

„Kristijani?... Valerij, mar si se tudi ti oklenil njihovega nauka?“

„Za sedaj še ne, ker sem se šele nocoj seznanil z njim...“

„Kako ga moreš potem hvaliti?“

„Ker je vreden hvale.“

„Kdo pa te je seznanil z njim?“

„Julij, ki že dolgo časa živi po njem in ki je nocoj javno izpovedal: da veruje v edinega Boga.“

Sredi pogovora začujeta korake... Bil je njun oče, senator Marcel Valerij, ki se je pravkar vračal iz senatske skupščine in poiskal svoja otroka, da se porazgovori z njima.

„Kaj delata, otroka?“ vpraša ju, ko je sedel poleg nju na marmornato klop.

„Pogovarjava se to in ono“, odvrne sin.

„Ali bi smel vedeti kaj?“

„Valerij mi je pravkar pripovedoval o nekem novem nauku, ki uči, da treba ljubiti tudi svoje neprijatelje“, oglasi se Cecilija.

„O, to sta se lotila takih vprašanj, ki so samo za modrijane... Sicer vama pravim, draga otroka, da mi niso po godu te vajine novice. To ni nikakor zame, ki sem toliko izkusil in doživel, pa naj bi se bavil z naukom, ki uči ljubiti tudi neprijatelje. Jaz želim govoriti s teboj o pametnejših stvareh...“

Zapovej samo, oče“, odgovori sin.

Pogovoriva se na samem; zato pojdeš ti hčerka, z vrta. To so stvari, ki niso za take otroke, kakor si ti...“

Cecilija se pokloni očetu in odide z vrta.

Ko sta bila sama, izpregovori oče:

„Sinko! Že dalje časa premišljam o tem kako bi te skoro oženil.“

„Mene?“ de mladenič čude se.

„Čemu vprašuješ tako začujeno? Mar nisi že izdavna oblekel moške toge in postal sposoben tudi za zakonski stan?“

„Da ti povem po pravici: na to še nisem mislil nikdar.“

„Zakaj ne?“

„Zato ker hočem nekaj časa še samčevati. Kadar se oženim, vezan sem na ženo in družino, a za to sem še premlad . . .“

„Ali vselej ni take prilike, kakoršna je pravkar . . .“

„Na koga misliš, oče?“

„Na Skriborijo mislim, na hčer svojega prijatelja senatorja Avla Marcela . . .“

„Na mojo vrstnico, ki sva se vkup igrala in zabavala?“

„Da“, potrdi oče.

„Nje ne bi hotel vzeti nikdar . . .“

„Zakaj ne?“

„Zato ker je taka, da bi ne mogel izhajati ž njo.“

„Kaj govoriš?“

„Dobro jo poznam. Po njenih žilah teče prava južna kri. To dekle je preživahno in muhasto . . . Ti veš, da jaz ljubim mir in resnobo, a tega bi ne našel na njej . . .“

„Ali pomisli, ona je jako bogata — edinica svojega očeta.“

„Vse zastonj! . . .“

„Torej ni govora o njej? Pazi, da se ne pokesaš!“

„Zaradi nje se ne pokesam nikdar.“

„No, pa mi povej, na katero ti misliš?“

„Za sedaj na nobeno.“

„Pa vendar ne namerjaš ostati samec? Mar ne veš, da rimski zakoni obkladajo samce z velikim davkom.“

„Povedal sem ti že, oče, da sem še zelo mlad in da nama je še dosti časa govoriti o tem.“

„E dobro. Naj bo po tvoji volji, dasi ne ravnaš pametno. Torej zares odbijaš Skriborijo?“

„Da!“

„Potem se omoži z mnogo starejšim Kvintom Tarencijem.“

„Kaj me to briga! Naj bo srečna; jaz ji to iz srca želim . . .“

Emonski.

(Dalje prihodnjič.)

Zrnje.

Prst božji. Tudi na Portugalskem so preganjali redove. Tedaj je pisal protiverski časopis na Portugalskem „O Saeculo“ to-le: „Ako je Bog, naj nas uniči; ako ga pa ni, pa po vsej pravici zahtevamo, da se iz našega kraljestva izžene vsi verski redovi in da jih strela iz neba loči od nas.“ — Toda ta listova brezmejna predrznost ni ostala brez kazni. Eden glavnih urednikov, A. Peixote, je bil le par korakov od vredništva zadet od kapi. To se je zgodilo prav takrat, ko je bil podpisan odlok, da se naj izžene redovi. Vredniki so bili vsled te nenadne smrti kar prestrašeni; a niso se še osvestili docela, ko pride drugo poročilo, da je tudi glavnega vrednika, Fereira Bassos, zadela kap. Govoriti ne more nič več, vsi udje so mu mrtvi tako, da ne bo mogel hujskati ljudstva proti cerkvi in proti samostanom. — Tako piše časopis: „Argentinski ljudski prijatelj“ meseca septembra 1901.

Kap. A. Merkun.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.